

הרומנים ברחו מן הפרס

מעשה בחיזור:

שידוך תמורת דיוך

אחת השערוריות הפחות ידועות שליוו את פסטיבל ברלין האחרון היא פרשת הסרט הרומני שקיבל ציון לשבח. פאסודובלה של דן פיצה. פסטיבל ברלין, שנערך כידוע כברלין המערבית, קושר לעצמו כתרפיו של מירח ומערב, ויש בו תמיד נטיית לב (מצד מנהלו, מוריץ דההארדלן) לקשור לכיתרו כמה אנשים ממיזרח-אירופה. לכן יינתן תמיד פרס מכובד, מרשימת הפרסים של הפסטיבל, לאיזה סרט רוסי או מיזרח-גרמני, ואם אפשר גם לפולני, לבלגרי, או לפחות לרומני.

ואומנם, לאחר שהוענק דביהובב לשטאמ-היים הגרמני, דביהובב לנאני מורטי (המיסה נגמרה, איטליה) עוד דביכספ לגאורגי שאנגליה הרוסי (מסעו של משורר), עוד דביכספ למאסאהירו סינודה (יפאן, על גזונה הלוחם) דוביכספ לשתי שחקניות, ברזילית וצרפתי, דביכספ לטונג'ל קורטיו על חיור הגדי, ועוד דביכספ לקארבאצ'יו של דרק ג'ארמן, נזכרו בסרט הרומני שמנהל הפסטיבל היה גאה בו במיוחד. גאה, כי פאסודובלה, המתאר אהבתו של פועל לשתי נשים, אינו סרט מושלם מבחינה קולנועית, אבל יש בו אמיתות נועזות על אורח החיים ברומניה, בהתחשב במישטר האומלל והמחמיר השורר שם היום.

הסרט עושה זאת מתחת לפני השטח ובמסווה של סיפור אהבה כפולה וידידות בין שני גברים. אלא שלא במיקרה עובדים שניהם בבית-חרושת ענקי, העורך תחרות בין פועלי על התואר "ידי-הזהב", וכולם מתגוררים במעין פנימיה, כמו צבאית, וחיים באורח המתאים אולי לנערי קולג', אך בוודאי לא לגברים שהגיעו לפירקם. שאיפת השיא של חייהם היא כמובן לתפוס שידוך כדי לזכות, לכשיינשא, בתנאי-דיוך אנושיים.

אלא שגם הרומנים הבינו ששלחו לעולם החופשי גבריר מסוכן. לאחר שהתחרטו על כל העסק, אבל לא הצליחו להחזיר את הסרט הביתה, פיתרו את האחרים במרכז הסרט הרומני, ובאורח מיסותורי לא הגיע הבימאי דן פיצה למסכת-העיתונאים שאמור היה לערוך. מיותר לציין כי את הציון לשבח קיבל לידי פקיד אלמוני בשם הבימאי, "העסקו בסרט חדש ולא יכול להגיע".

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: אני אוהב אותך כרמן, בוני וקלייד, כבודו של פריצ'ה והספניה שטה, מסע-עסקים של אבא, התמוז המכאני סהרורים, ראן.

ירושלים: ראן, מסע עסקים של אבא, ח'יפה: קאוס, הרבה ולא כלום, ראן, אני אוהב אותך כרמן.

תל-אביב

*** **הספניה שטה** (אורלי, אי-טליה): אחד המסעות המופלאים של פליני, בעיני רוחו, על פני הגזע האנושי. הפעם האמלה היא שיוט דמויני של עלית החברה האיטלקית, לפני מלחמת העולם הראשונה, שהזמנה למסע הלוויה של זמרת-אופרה אגדתית. השיוט, המתחיל כמסע-עיוניים, מסתיים כפרוץ המלחמה והופך לסמל התקופה — סמל פוליטי, רוחני, אמנותי ותיקשורתי. מראות וצלילים שרק פליני יודע להפיק כקולנוע.

*** **התפוז המכאני** (תמוז המחורש, אנגליה): מסע אל לב האלימות האנושית, לפי סיפור הגאונני של אנתוני ברג'ס ובימוי פרוע ועתיר המצאות של סטנלי קובריק. הקרנה חוזרת למי שהחמיץ את אחד הסרטים החשובים של שנות ה-70.

*** **סהרורים** (מוסיואן, צרפת): אחד הבימאים המקוריים שיצאו מברית-המועצות וחי בפאריס, אוטאר יוסיליאני, מתבונן בליג'לוג באורח-חיים של הצרפתים ושל החברה החומרנית ככלל, כשרוח של בונואל וז'אק טאטי מרחפת מעל.

*** **מסע עסקים של אבא** (פארמוצג גם בבנייני האומה בירושלים): אמיר קוסטוריצה, בימאי צעיר מוסלמי מיוגוסלביה, מציג את פשיטת-הרגל של החלום הסוציאליסטי בגיטרתו היוגוסלובית, על רקע המרד של טיטו בסרביה. הכל דרך עינו של ילד סהרורי, שקריצת עינו מרבת את הלב.

עדנה פיינרו



קווין קוסטר וקווין קליין: מזלו של בימאי

שקלטו היטב את כוונותיו ההיתוליות: קווין קליין (בחירתה של סופי), סקוט גלן (הצוות המוכר), קווין קוסטר (גלגלי תהילה) ודני גלבר (מקום בלב), ויש לו נבל עוד יותר מוצלח מהם. בדמותו של בריאן דהני רחב-הגורם, אומנם הסיפור של הסרט מנוצל לשניים, כאילו מדובר בשני פרקים של סידרה מתמשכת, אבל במחשבה שניה — מי יודע, אולי הסידרה אומנם תימשך! חובבי המערבון בוודאי לא יתלוננו.

שעתיים של כיף

סילווראדו (מוגרבי, תל-אביב, ארצות-הברית) — לורנס קאסדן, צאצא של חבורת לוקאס-שפיל-ברג, מוכיח שוב שלמד היטב את

השעור, שהוא יודע בדיוק מה היה פעם סוד גדולתה של הוליווד, והוא מסוגל לשחזר אותה בעליצות מדבקות.

הפעם מדובר במערבון ובו ארבעה מופלאים, המבלים את החצי הראשון בדרך לעיירה בשם סילווראדו, ואת החצי השני בהשלטת חוק וסדר בתוך העיירה הזאת, הנתונה למרות של שרף מושחת וחבר מרעיו. שני החלקים גם יחד מזכירים את כל המערבונים שהיו אי-פעם, הן בתחבולות והן בטיפוסים, אם כי הצורה שבה גזון קליין, איש מונטי פייתון, מגלם שרף בריטי המיובא למערב, והמאמין כי יוכל להכניע את הגיבורים האמיתיים שם, היא ללא ספק יוצאת-דופן.

מעלתו של קאסדן, שהתכוון ללא ספק לקוד קידה עמוקה לכל גדולי הבימאים של הזאנו הזה, מפורד והוקס ועד לפקינפה, היא בכך שאינו מתייחס ברצינות יתרה לשום שלב משלבני-הסיפור. למען האמת, יש תמיד רושם שהוא קורץ לצופים בכל פעם שהוא שולף ציטטה חדשה ודמות נוספת מן הגלריה הנצחית של המערבון — בין אם זאת לינדה האנט כבעלת מיסבאה, או רוזנה ארקט כחלוצה שהחלטתה נחושה להפרות את השממה המרוחקת.

למזלו של קאסדן, נמצאו לו ארבעה שחקנים ראשיים.



לא ידעה, לא שמעה

הסיפור האמיתי (גורדון, תל-אביב, ארגנטינה) — עם כל הכבוד לסרט הזה, שהוא מועמד כמעט ודאי לזכייה בפרס האוסקר לסרט

הזר הטוב ביותר לשנת 1985, יש הרבה מאוד מחשבות-כפירה המתעוררות תוך כדי צפייתו.

הנושא: מורה להיסטוריה ובעלה, איש-עסקים, מאמצים תינוקות. תוך כדי תהליך-האימוץ מתחילים להתעורר ספקות בקשר לחוקיותו ולזהות הוריה הטיבעיים של המאומצת. המורה לומדת, שעה שהיא לוחמת על זכותה להחזיק בתי-נוקת, אמיתות רבות על המתרחש סביבה במדינה שבה אנשים נעלמים ללא עקבות, מבלי שאיש יפצה פה, ושכנופיות מזוינות משליטות בה חוק וסדר, בשם רודנים המתחלפים מדי פעם. אמיתות אלה עתידות, בסופו של דבר, לשנות את חייה מן הקצה אל הקצה.

הכל טוב ויפה, ורבות כבר דובר על אומץ-הלב של הסרט הזה, הראשון שהעז לדבר גלויות על זוועות המישטר הצבאי בארגנטינה, אולם העלילה מתרחשת בשנת 1983, שעה שהעולם כולו ידע כבר היטב מה קורה שם. גם הארגנטינאים — אלא אם כן התעקשו לעצום את עיניהם — לא יכלו שלא לראות את ההפגנות של קרובי-המישפחה הדרושים לדעת מה קרה ליקיריהם (ואכן, בשלב מאוחר רואים גם את גיבורת הסרט מצטרפת להפגנות הללו).

אם כך, תמימותה של אשה אינטלקטואלית, מורה ומחנכת,



נורמה אלנדרו: צפויה לאוסקר הזר

המתהלכת בנאיביות מבלי לדעת מה קורה בביתה, שעה שהכל יודעים זאת, מעוררת תמיהה.

מבלי לזלזל בדרך שבה חושף הבימאי, לואיס מואנוז, כמה מן העובדות הכואבות שהפכו את חיי רבים מן הארגנטינים לגיהינם, לפני התמוטטות העריצות ונצחונן של ראול אלפונסין בבחירות, ומתוך הערכה מלאה לכישרונה של נורמה אלנדרו, בתפקיד הראשי, צריך אולי לשמור על פרופורציות ולא להיסחף באותה התפעלות כללית מן הסרט.

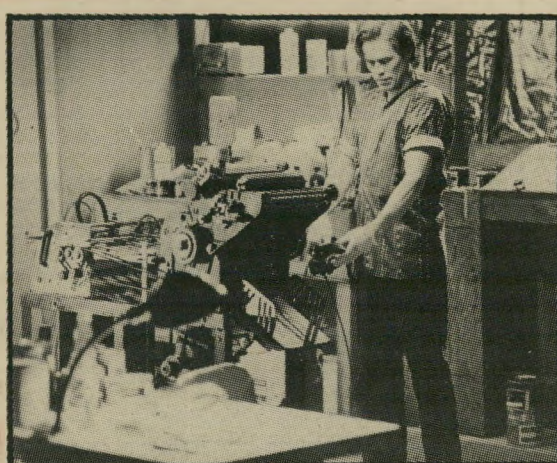
יותר למות מלחיות

לחיות ולמות בלוס-אנג'לס (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) — אם תהיה למישהו הרגשה

תוך כדי צפייה בסרט הזה, שהוא רואה גירסה חיזרת של סרט אחר, הקשר הצרפתי שהיה הרבה יותר מוצלח — הרי הצדק עימו. כי נראה שהבימאי, ויליאם פרידקיין, שקנה לעצמו תהילה רבה בסרט הישן יותר, החליט שאין דרך טובה יותר לשוב להצלחה משימוש בנוסחה דומה.

בהקשר הצרפתי דובר בסמים, בסרט החדש עוסקים בכסף מזויף, במקום ניו-יורק, מתרחשת העלילה הפעם בקצה השני של ארצות-הברית, בלוס-אנג'לס, ותחת המישטר העירונית, הגוף המטפל בעבריינים הפעם הוא המישטרה הפדראלית, ולמרבה הצער, יש עוד שינוי אחד נוסף: תחת ג'ון הקמן ורוי שיידר, מופיעים כאן ויליאם פטרסן וג'ון פאנקוב, שהם עדיין בחזקת מתלמדים ירוקים וכושלים למדי.

אשר לעלילה עצמה: סוכן המישטרה הפדראלית נרצח, כאשר הוא עומד לחשוף רשת של מזימי דולארים, שבראשה עומד רוצח מופרע וקצת מטורף — בקיצור, התגלמות הנבל המושלם. ידידו של הסוכן וסגנו, שאינו יכול להשלים עם האבידה, לוקח את העניין אישית ויוצא לציד אלים, שבו הכל מותר, כדי ללכוד את העבריין, מובן שהחוקים מופרים עד מהרה משני הצדדים, דם נשפך בקלות רבה כאשר כל אחד מן



ויליאם דאפו: מכונה להדפסת כסף

השניים, הסוכן הפדראלי והזייפן, מנסים לטמון פחים זה לזה, מירדף-מכונות, המתפרס על פני כל רשת האוטוסטרטיות של העיר ומגיע לתעלותיה, מזכיר לצופים פעם נוספת שהמדובר בבימאי של הקשר הצרפתי, וסיום שבו כל הנבלים משלמים על מעשיהם עדיין אינו מספיק, כפי שהסצנה האחרונה מלמדת. — הרשע ימשיך להלך ברחובות, הן בגלוי והן בתחפושת החוק.